EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 03 04
COM(2024) 94 final

2024/0050 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Kanados ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo ir tvarkymo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Šis pasiūlymas susijęs su Kanados ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo ir tvarkymo (toliau – Susitarimas) pasirašymu.

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenys – tai keleivių teikiama informacija, kuri oro vežėjų komerciniais tikslais renkama ir saugoma jų bilietų rezervavimo ir išvykimo kontrolės sistemose. PNR duomenų turinys skiriasi priklausomai nuo bilietų užsakymo ir registracijos proceso metu pateiktos informacijos ir gali apimti, pavyzdžiui, kelionės datas ir visą keleivio ar kartu keliaujančios keleivių grupės kelionės maršrutą, kontaktinius duomenis, pavyzdžiui, adresą ir telefono numerį, mokėjimo informaciją, vietos numerį ir informaciją apie bagažą.

Rinkdamos ir analizuodamos PNR duomenis, institucijos gali gauti svarbios informacijos, padedančios nustatyti įtartinus kelionių modelius ir nusikaltėlių bei teroristų bendrininkus, ypač tuos, kurie anksčiau nebuvo žinomi teisėsaugos institucijoms. Todėl PNR duomenų tvarkymas tapo viena iš plačiai naudojamų teisėsaugos priemonių ES ir už jos ribų siekiant nustatyti terorizmą ir kitokius sunkius nusikaltimus, pavyzdžiui, su narkotikais susijusius nusikaltimus, prekybos žmonėmis ir seksualinio vaikų išnaudojimo atvejus, ir užkirsti kelią tokių nusikaltimų įvykdymui. Taip pat paaiškėjo, kad PNR duomenys yra svarbus informacijos šaltinis, padedantis tirti tokios neteisėtos veiklos atvejus ir už juos traukti baudžiamojon atsakomybėn[1].

Kanados teisės aktuose reikalaujama, kad keleivinius skrydžius į Kanadą vykdantys oro vežėjai, prieš keleiviui atvykstant į Kanadą, Kanados pasienio tarnybų agentūrai (CBSA) pateiktų PNR duomenis, jeigu tokie duomenys oro vežėjams įprastai vykdant veiklą renkami ir kaupiami jų automatinėse bilietų rezervavimo ir išvykimo kontrolės sistemose. Šiais teisės aktais siekiama gerokai sustiprinti CBSA gebėjimus iš anksto atlikti veiksmingą ir efektyvų keleivių kelionės rizikos vertinimą ir palengvinti *bona fide* keliones, taip didinant Kanados saugumą kovojant su terorizmu ir kitais sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais.

ES bendradarbiauja su Kanada kovos su terorizmu ir kitais sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais srityje ir mano, kad perduodant PNR duomenis Kanadai skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas teisėsaugos srityje.

Šiuo tikslu Europos bendrija 2005 m. su Kanada pasirašė Susitarimą dėl PNR duomenų perdavimo ir tvarkymo[2]. Susitarimas įsigaliojo 2006 m. kovo 22 d. ir buvo grindžiamas: i) CBSA prisiimtais įsipareigojimais dėl to, kaip ji tvarkys PNR duomenis, ir ii) Europos Komisijos priimtu sprendimu dėl tinkamumo, kuriame laikomasi nuomonės, kad CBSA įsipareigojimais užtikrinama tinkama asmens duomenų apsauga[3]. CBSA įsipareigojimai ir sprendimas dėl tinkamumo nustojo galioti 2009 m. rugsėjo 22 d.

Nuo tada valstybės narės prisiėmė atsakomybę užtikrinti, kad šiuo pereinamuoju laikotarpiu Kanadai būtų toliau perduodami PNR duomenys, o CBSA patvirtino valstybėms narėms, Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei ir Komisijai, kad ji toliau vykdys prisiimtus įsipareigojimus tokį pereinamąjį laikotarpį, kokio reikia deryboms dėl ilgalaikio ES ir Kanados susitarimo vesti ir tokiam susitarimui sudaryti.

---

[1] Taip pat žr. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Direktyvos (ES) 2016/681 dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais peržiūros, COM(2020) 305 *final* (2020 07 24).

[2] OL L 82, 2006 3 21, p. 15.

[3] OL L 91, 2006 3 29, p. 49–60.

2010 m. ES pradėjo derybas su Kanada, kad būtų sudarytas naujas Susitarimas ir nustatytos sąlygos bei sistema, kuriomis oro vežėjai galėtų perduoti CBSA keleivių, skrendančių iš ES į Kanadą ir atvirkščiai, PNR duomenis. Naujasis Susitarimo su Kanada projektas buvo pasirašytas 2014 m. birželio 25 d., o 2014 m. liepos mėn. Taryba jį pateikė Europos Parlamentui, kad gautų jo pritarimą. 2015 m. sausio 30 d. Europos Parlamentas paprašė Teisingumo Teismo pateikti nuomonę, ar numatomas PNR susitarimas su Kanada suderinamas su Sutartimis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija.

2017 m. liepos 26 d. Teisingumo Teismas pateikė Nuomonę 1/15[4] ir nurodė, kad numatomas Kanados ir ES susitarimas dėl PNR negali būti sudarytas, nes kelios jo nuostatos nesuderinamos su ES pripažintomis pagrindinėmis teisėmis, visų pirma teise į duomenų apsaugą ir privataus gyvenimo gerbimą. Teismas taip pat nusprendė, kad tokio Susitarimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 87 straipsnio 2 dalies a punktas kartu su SESV 16 straipsnio 2 dalimi.

Paskelbus šią nuomonę, ES ir Kanada pradėjo naujas derybas, siekdamos pasirašyti naują Susitarimą, kuris atitiktų Teismo reikalavimus. Derybos su Kanada prasidėjo 2018 m. birželio 20 d. ir, vadovaujantis derybiniais nurodymais, daugiausia dėmesio buvo skiriama aspektams, kurie yra būtini tam, kad būtų atsižvelgiama į minėtą nuomonę.

Po paskutinio septintojo derybų raundo, vykusio 2023 m. liepos 4 d., derybininkai 2023 m. spalio 11 d. pasiekė preliminarų susitarimą. 2023 m. lapkričio 27 d. vyriausieji derybininkai parafavo Susitarimo projekto tekstą.

Visais derybų etapais buvo reguliariai informuojamos teisėkūros institucijos ir su jomis konsultuojamasi, visų pirma teikiant ataskaitas atsakingai Tarybos darbo grupei ir Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui. Prieš parafavimą taip pat buvo pateiktas galutinis Susitarimo teksto projektas.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

2003 m. komunikate dėl ES požiūrio į PNR duomenų perdavimą iš ES į trečiąsias šalis[5] Komisija pirmą kartą nustatė bendrąsias ES išorės politikos PNR klausimais gaires, kurios buvo peržiūrėtos 2010 m. priimtame komunikate[6].

Šiuo metu galioja trys tarptautiniai susitarimai, kuriuos ES yra sudariusi su trečiosiomis šalimis, t. y. Australija[7], Jungtinėmis Amerikos Valstijomis (2012 m.)[8] ir Jungtine Karalyste (2020 m.)[9], ir kuriais reglamentuojamas PNR duomenų perdavimas iš ES ir tvarkymas. Be derybų su Kanada, Komisija taip pat įgaliota derėtis dėl PNR susitarimų su Meksika ir Japonija, o 2023 m. rugsėjo mėn. taip pat pateikė rekomendacijas pradėti derybas su Norvegija[10], Islandija[11] ir Šveicarija[12].

2016 m. Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba priėmė Direktyvą (ES) 2016/681 dėl PNR duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (toliau – PNR

4 ECLI:EU:C:2017:592.
5 COM(2003) 826 *final*.
6 COM(2010) 492 final (2010 09 21).
7 OL L 186, 2012 7 14, p. 4–16.
8 OL L 215, 2012 8 11, p. 5–14.
9 OL L 149, 2021 4 30, p. 710–735.
10 COM(2023) 507 *final*.
11 COM(2023) 508 *final*.
12 COM(2023) 509 *final*.

direktyva)[13]. Šia direktyva reglamentuojamas PNR duomenų perdavimas ir tvarkymas Europos Sąjungoje ir nustatomos svarbios pagrindinių teisių, visų pirma teisių į privatumą ir asmens duomenų apsaugą, apsaugos priemonės. 2022 m. birželio mėn. sprendime byloje C-817/19 ES Teisingumo Teismas patvirtino šios direktyvos galiojimą atsižvelgiant į ES pagrindinių teisių chartiją ir Sąjungos sutartis[14].

Tarptautiniu lygmeniu vis daugiau trečiųjų šalių pradėjo plėtoti savo pajėgumus iš oro vežėjų rinkti PNR duomenis. Ši tendencija dar labiau sustiprėjo Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai priėmus rezoliucijas (2017 ir 2019 m.), kuriose reikalaujama, kad visos valstybės plėtotų pajėgumus rinkti ir naudoti PNR duomenis[15], ir kuriomis remdamasi Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO) 2020 m. priėmė PNR standartus ir rekomenduojamą praktiką, šiuo tikslu priimdama Čikagos konvencijos 9 priedo 28 pakeitimą, kuris pradėtas taikyti 2021 m. vasario mėn.[16]

Tarybos sprendimu (ES) 2021/121 nustatytoje Sąjungos pozicijoje palankiai vertinami ICAO PNR standartai ir rekomenduojama praktika, nes jais nustatomos plataus užmojo duomenų apsaugos priemonės ir sudaromos sąlygos daryti didelę pažangą tarptautiniu lygmeniu. Be to, šiame Tarybos sprendime, įpareigojant valstybes nares užregistruoti skirtumą, laikoma, kad iš Sąjungos teisės (įskaitant atitinkamą teismų praktiką) kylantys reikalavimai yra griežtesni už tam tikrus ICAO standartus ir kad duomenų perdavimui iš ES į trečiąsias šalis reikalingas teisinis pagrindas, kuriuo būtų nustatytos aiškios ir tikslios taisyklės bei apsaugos priemonės, taikytinos trečiosios šalies kompetentingoms institucijoms naudojant PNR duomenis[17]. Atsižvelgdama į tai, Komisija Tarybos raginimu[18] įrodymą, kad laikomasi ICAO PNR standartų, pradėjo laikyti vienu iš svarbių aspektų, į kuriuos turi būti atsižvelgiama su bet kuria trečiąja šalimi pradedant dialogą PNR klausimais.

2. TEISINIS PAGRINDAS IR PROPORCINGUMO PRINCIPAS

• Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad gali būti priimami sprendimai, kuriais *„įgaliojama pasirašyti susitarimą ir prireikus laikinai jį taikyti jam dar neįsigaliojus“*. Kadangi šio pasiūlymo tikslas – gauti įgaliojimus pasirašyti Susitarimą, procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 5 dalis. Pasiūlymą sudaro

---

[13] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/681 dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (OL L 119, 2016 5 4, p. 132–149), toliau – PNR direktyva arba Direktyva (ES) 2016/681.

[14] 2022 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas *Ligue des droits humains ASBL / Conseil des ministres,* C-817/19, EU:C:2022:491. Šis sprendimas susijęs su Belgijos *Cour Constitutionnelle* prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

[15] Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija 2396 (2017): „Saugumo Taryba: <...> 12. nusprendžia, kad valstybės narės, laikydamosi ICAO standartų ir rekomenduojamos praktikos, plėtoja pajėgumus rinkti, tvarkyti ir analizuoti keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenis ir užtikrinti, kad PNR duomenis naudotų ir jais dalytųsi visos jų kompetentingos nacionalinės institucijos, visapusiškai gerbdamos žmogaus teises ir pagrindines laisves, teroristinių nusikaltimų ir susijusių kelionių prevencijos, nustatymo ir tyrimo tikslais <...>“. Taip pat žr. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją 2482 (2019).

[16] https://www.icao.int/safety/airnavigation/nationalitymarks/annexes_booklet_en.pdf.

[17] 2021 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/121 dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi atsakant į Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos atsiųstą valstybėms skirtą raštą dėl Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 9 priedo 9 skyriaus D skirsnio 28 pakeitimo (OL L 37, 2021 2 3, p. 6–9).

[18] 2021 m. birželio 7 d. Tarybos išvados dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo trečiosioms valstybėms, visų pirma Australijai ir Jungtinėms Amerikos Valstijoms, kovos su terorizmu ir sunkių formų nusikalstamumu tikslais.

du pagrindiniai tikslai ir komponentai: vienas susijęs su būtinybe užtikrinti visuomenės saugumą perduodant PNR duomenis Kanadai, o kitas – su asmenų privatumo ir kitų pagrindinių teisių ir laisvių apsauga. Todėl materialinis teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 16 straipsnio 2 dalis ir 87 straipsnio 2 dalies a punktas.

- **Proporcingumo principas**

Pirmiau išdėstytus Sąjungos tikslus, susijusius su šiuo pasiūlymu, galima pasiekti tik nustačius galiojantį teisinį pagrindą Sąjungos lygmeniu, kad perduodant asmens duomenis iš Sąjungos būtų užtikrinta tinkama pagrindinių teisių apsauga. Susitarimo nuostatomis neviršijama to, kas būtina jo pagrindiniams tikslams pasiekti, ir užtikrinama tinkama teisėto tikslo išlaikyti visuomenės saugumą ir kiekvieno asmens teisės naudotis asmens duomenų ir privataus gyvenimo apsauga pusiausvyra.

- **Priemonės pasirinkimas**

Reglamento (ES) 2016/679[19] (toliau – BDAR) V skyriuje reikalaujama, kad bet koks asmens duomenų perdavimas iš Sąjungos į trečiąsias šalis būtų grindžiamas galiojančiu dokumentu, kuriuo nustatomos tinkamos apsaugos priemonės. Šis susitarimas yra vienas iš tokių dokumentų, t. y. teisiškai privalomas ir vykdytinas valdžios institucijų tarpusavio dokumentas, kaip numatyta to reglamento 46 straipsnio 2 dalies a punkte.

- **Pagrindinės teisės**

Trečiosios šalies institucijoms keičiantis PNR duomenimis ir juos tvarkant apribojamos pagrindinės teisės į privatumą ir duomenų apsaugą. Vis dėlto Susitarimu užtikrinamas bet kokių tokių apribojimų būtinumas ir proporcingumas atsižvelgiant į teisėtus asmens duomenų tvarkymo tikslus, t. y. užkirsti kelią sunkiems nusikaltimams ir terorizmui, juos nustatyti, tirti ir už juos traukti baudžiamojon atsakomybėn. Tai užtikrinama pagal ES teisę, visų pirma ES pagrindinių teisių chartijos 7, 8, 47 ir 52 straipsnius, perduodamiems ir tvarkomiems asmens duomenims taikant tinkamas duomenų apsaugos priemones.

3. POVEIKIS BIUDŽETUI

Poveikio Sąjungos biudžetui nėra.

4. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Po derybų parengtame Susitarime numatytos kelios svarbios apsaugos priemonės, skirtos asmenims, kurių duomenys bus perduodami Kanadai ir ten tvarkomi. Visapusiškai atsižvelgiant į minėtos Teismo nuomonės reikalavimus ir derybinius nurodymus, per derybas visų pirma suderintos toliau išvardytos nuostatos.

3 straipsnis: aiškiai ir tiksliai nurodomi PNR duomenų tvarkymo tikslai.

8 straipsnis: pagal Susitarimą Kanadai draudžiama tvarkyti neskelbtinus duomenis. Jei Kanada pagal Susitarimą kartu su PNR duomenimis gautų tokios informacijos, ją taip pat reikia ištrinti.

10 straipsnis: priežiūrą, kaip Kanada laikosi šių taisyklių, vykdo nepriklausomos valdžios institucijos.

[19] OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88.

11 straipsnis: asmenims pranešama apie jų PNR naudojimą.

12 straipsnis: asmenys gali susipažinti (tik) su savo PNR duomenimis ir jiems suteikiama teisė reikalauti ištaisyti duomenis, pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis ir gauti informaciją.

15 straipsnis: automatizuotas PNR duomenų tvarkymas bus grindžiamas tik nediskriminaciniais ir patikimais kriterijais.

16 straipsnis: ilgiausias penkerių metų saugojimo laikotarpis bus derinamas su reikalavimu po keleivių išvykimo datos ištrinti duomenis, nebent atlikus rizikos vertinimą būtų nustatytas objektyviais elementais pagrįstas ryšys, kuriuo remiantis galima daryti išvadą, kad PNR duomenys gali veiksmingai padėti siekti Susitarimo tikslų, taip pat Kanadai taikomu reikalavimu kas dvejus metus peržiūrėti savo vertinimą.

17 straipsnis: teismas arba nepriklausoma institucija turės iš anksto peržiūrėti bet kokį PNR duomenų naudojimą kitais nei saugumo ir sienų kontrolės tikslais.

20 straipsnis: tolesniam PNR duomenų perdavimui kitoms valdžios institucijoms bus taikomos tinkamos apsaugos priemonės, o jei duomenys bus atskleidžiami už Kanados ribų, jie bus perduodami tik toms šalims, kurios su ES yra sudariusios panašų susitarimą arba dėl kurių Komisija yra priėmusi sprendimą dėl tinkamumo.

Priedas: aiškiai ir tiksliai nustatomi Kanadai perduotinų PNR duomenų elementai.

2024/0050 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Kanados ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo ir tvarkymo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 16 straipsnio 2 dalį ir 87 straipsnio 2 dalies a punktą kartu su 218 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2017 m. gruodžio 7 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Kanada dėl susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo ir naudojimo siekiant užkirsti kelią terorizmui ir kitiems sunkiems tarpvalstybiniams nusikaltimams ir su jais kovoti;

(2) 2023 m. liepos mėn. buvo sėkmingai užbaigtos derybos dėl Kanados ir Europos Sąjungos susitarimo dėl PNR duomenų perdavimo ir tvarkymo (toliau – Susitarimas). Susitarimo tekstas buvo parafuotas 2023 m. lapkričio 27 d.;

(3) Susitarimu sudaromos sąlygos perduoti PNR duomenis Kanadai sunkių nusikaltimų ir terorizmo prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais;

(4) Susitarimu užtikrinama, kad būtų visapusiškai laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kaip ją aiškina Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, visų pirma Chartijos 7 straipsnyje pripažintos teisės į privatų ir šeimos gyvenimą, Chartijos 8 straipsnyje pripažintos teisės į asmens duomenų apsaugą ir Chartijos 47 straipsnyje pripažintos teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą. Visų pirma, Susitarime numatytos tinkamos pagal Susitarimą perduodamų asmens duomenų apsaugos priemonės;

(5) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;] ARBA [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija [... raštu] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;]

(6) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(7) *[... m. ... ... d.]* Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas pateikė savo nuomonę *[xxx]*;

(8) todėl Susitarimas turėtų būti pasirašytas Sąjungos vardu su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Kanados ir Europos Sąjungos susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo ir tvarkymo pasirašymas su sąlyga, kad minėtas Susitarimas bus sudarytas.

Pasirašyti numatomo Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Tarybos generalinis sekretoriatas parengia įgaliojamąjį raštą, kuriuo Komisijos nurodytam (-iems) asmeniui (-ims) suteikiami įgaliojimai pasirašyti Susitarimą su sąlyga, kad jis bus sudarytas.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė